

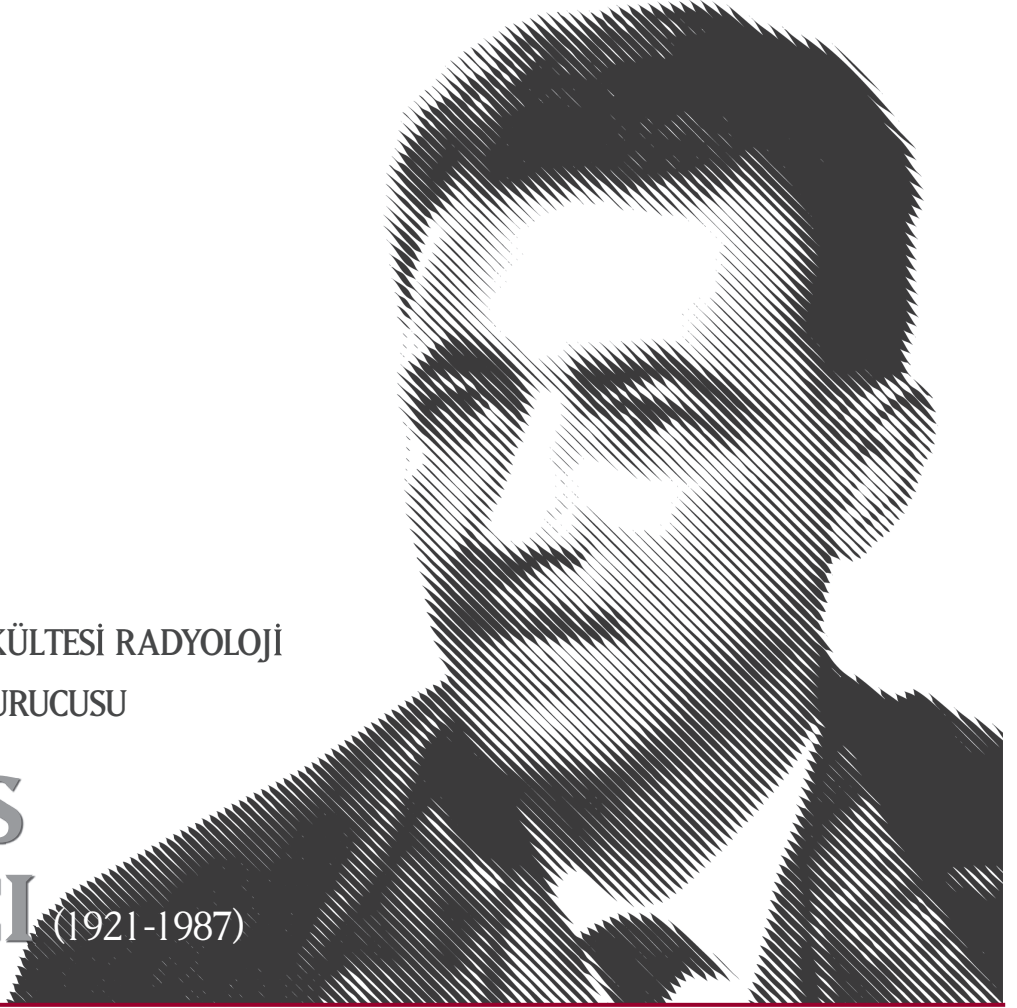

NOBEL
MEDICUS®

PORTRELER

CERRAHPAŞA TIP FAKÜLTESİ RADYOLOJİ
ANABİLİM DALININ KURUCUSU

MUHLİS TUZLACI (1921-1987)

Dr. Çağatay Üstün,¹ Dr. İnci Hot²

¹ Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

² İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Radyoloji Kürsüsü kurucusu Prof. Dr. Muhlis Tuzlacı 1921 yılında Samsun'da doğdu. İlk, orta ve son sınıfa kadar lise öğrenimini Samsun'da tamamladıktan sonra İstanbul'a gelerek Şişli Terakki Lisesinden mezun oldu. 1940 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesine girerek 1946 yılında tıp tahsilini tamamladı.

Ülkemizde 1945 yılına kadar tek tıp fakültesi olduğu için 1946 yılı mezunları Türkiye'nin tek tıbbiyesinden mezun olanlar olarak bilinir. 1945-1946 eğitim döneminde bir kısım öğrenciler temel tıp bilgilerini İstanbul Tıp Fakültesinden alıp Ankara Tıp Fakültesine geçmişler ve oradan mezun olmuşlardır. Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığı verilerine göre 1946 yılında 346'sı İstanbul Tıp

Fakültesinden, 187'si Ankara Tıp Fakültesinden olmak üzere 533 kişi mezun olmuştur.¹ Dr. Tuzlacı İstanbul Tıp Fakültesi mezunlarından birisidir.

Dr. Muhlis Tuzlacı askerlik görevini 1947-1948 yılları arasında Çanakkale'de yaptıktan sonra aynı yıl İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji Enstitüsüne asistan olarak girdi. Muhlis Tuzlacı'nın oğlu Dr. Uğur Tuzlacı babasının radyolojiyi seçme nedeni konusundaki görüşlerini şöyle dile getirmiştir: *"...Çanakkale'nin Üvecik köyünde askerlik yapmaya gittiğinde altı yıllık bilgilerinin hasta tanı ve tedavisinde çok yetersiz olduğunu görmüştür. Özellikle o dönemde kullanılan ilaçların kısıtlılığı da bir başka sorundu. Örneğin antibiyotiklerden sadece penisilin bulunmuş, streptomisin ise yeni yeni kullanılmaya başlanmıştır. Tüm bu kısıtlılıklar tanıda daha kesin bir yer tutacak, elle tutulabilir olan görüntüye, dolayısıyla radyolojiye yönelmesinin nedenidir. Özellikle o yıllarda, radyoloji, bu güne göre çok daha kısıtlı olanaklara sahipse de, tanıya varmada diğer birçok daldan daha iyi durumdaydı."*²

Dr. Tuzlacı 1951 yılında ihtisasını tamamlayıp tedavi kliniğinde radyolog olarak çalışmaya başladı. 1958 yılında dört ay süre ile Londra'da genel radyoloji konusunda, 1965 yılında üç ay süre ile Bonn ve Köln Üniversiteleri Tıp Fakültelerinde kardiyovasküler radyoloji üzerinde, 1972 yılında Frankfurt, Kopenhag ve Londra'da beş ay süre ile genel radyoloji konusunda çalışmalar yaptı.

Cerrahpaşa Tıp Fakültesinin kuruluşunda Radyoloji Kürsüsünün başkanlığına, Haseki Hastanesi Farmakoloji ve Tedavi Kliniği Radyoloji Departman Şefi Doç. Dr. Muhlis Tuzlacı getirildi. Kuruluşunda sahip olunan cihazlar bir adet yatar-kalkar, bir adet sabit masa, iki adet tüp ile kardiyologlarla klinik çalışmalarda ortak kullanılan bir adet sine-anjiyokardiyografi aletinden oluşmakta idi. Faaliyetlerini bir süre daha Farmakoloji ve Tedavi Kliniği bünyesinde sürdüren Radyoloji Kürsüsü 1968'de Cerrahpaşa Tıp Fakültesi kampüsüne taşınmış ve bugün Tıp Tarihi Müzesi ve Dekanlık olan binanın arasındaki ek binaya (bu bina müze binasının orijinalinde bulunmadığı için 1999 yılındaki restorasyonda kaldırılmıştır) yerleşmiştir. Resmi açılışı 1969 yılında yapılan kürsü iki adet floroskopi cihazı ve konvansiyonel tomografi de yapabilen iki adet sabit masa ile bunlara sonradan eklenen bir anjiyografi sistemine sahipti.⁴ Binanın bağlandığı dahiliye bölümünün 1970 yılında boşaltılmasından sonra Radyoloji Kürsüsü biraz daha genişlemiştir.⁵ Buraya bir seminer salonu, bir kütüphane ile birlikte birçok film çekim odası eklenmiştir. Kürsüye mamografi cihazı 1970'li, ultrasonografi ise 1980'li yıllarda alınmıştır.

Prof. Dr. Cem'i Demiroğlu, Aydın Boysan, Nurten Demiroğlu, Prof. Dr. Muhlis Tuzlacı (sağdan ikinci), Prof. Dr. Tanik Minkari

İlk kadrosu Doç. Dr. Muhlis Tuzlacı, Uz. Dr. Oktay Çokyüksel, Uz. Dr. Baki Sübütay, Uz. Dr. Ömer Uyar, As. Dr. Nurseli Taşkent (Işın), As. Dr. Ayça Kafalı (Altuğ), As. Dr. Selami Gürdil tarafından oluşturulan Radyoloji, YÖK yasası ile anabilim dalı olmuş ve 1981'de yeni yapılan cerrahi monoblok binasındaki yerine zemin katta diyagnostik idari bölüm iki kat üstte olacak şekilde taşınmıştır. Bilgisayarlı tomografi cihazı ile başka cihazlarında temin edildiği bu süreçten sonra 1986 yılında bölümün adı Radyodiyagnostik Anabilim Dalı şeklinde değişmiştir.⁴

Doç. Dr. Tuzlacı 1973 yılında profesör oldu ve 1977 yılında bilgisayarlı tomografi (CT) ile ilgili bilimsel incelemelerde bulunmak üzere Fransa, İngiltere ve Almanya'da altı ay bulundu.

1 Ocak 1987 tarihinde yaş haddi nedeniyle emekliye ayrıldı.

Türk Radyoloji Cemiyeti ve Türk Diyabetliler Cemiyeti üyesi olan Prof. Dr. Muhlis Tuzlacı 28 Mart 1987'de vefat etti ve Zincirlikuyu mezarlığına defnedildi. Kendisini saygıyla anıyoruz.³

Görüşleri ve Anılar

Prof. Dr. Muhlis Tuzlacı 100'ün üzerinde yayın yapmış, kendi çalışmalarını, araştırmalarını ve olgularını ön plana aldığı Kemik Radyolojisi kitabı ise ancak vefatından sonra yayımlanabilmiştir. Kitabının önsözünde görüntülerin incelenmesi ile ilgili olarak hekimlere öğüdü şöyledir; *"Radyogramdaki şekillere bakarak tanı koymaktan kaçınılmalıdır. Özel röntgen bulgularının oluş nedeninin bilinmesi ve lezyonların tanısına analitik bir yaklaşımla gidilmesi çok başarılı sonuçlar verir. Bu şekilde daha önce hiç görülmemiş olguların dahi doğru tanısına bir yol açabilir. Bir hekim bu filmde düşündüğünden başka neler olabilir diye kendi kendine sormalıdır. Örneğin bir filmde kırık →*

saptanabilir. Yakından incelenince bunun patolojik bir kırık olduğu anlaşılır.”

Yine aynı kitap önsözünde hekimlere “Canla uğraşan bu ulvi meslekte evvela zararsız olmayı bilmek, hatayı asgariye indirmek hatta yok etmek için çok çalışmak, deneyim sahibi olmak, binlerce iğne batırıyormuş gibi bütün duyuları o anda canlı tutmak hastanın ıstırabını hissederek, aile sevgisi ve şefkatle ona bakmak gerekir” diye seslenerek yol göstermektedir.⁶

Kendisi ile 1951 yılında tanıştığı Prof. Dr. Cem’i Demiroğlu ile ortaklaşa sine-anjiyokardiyografi kitabı yazmıştır. Prof. Dr. Cem’i Demiroğlu’nun dekan olduğu dönemde bilgisayarlı tomografi cihazının İstanbul Üniversitesi’ne alınması ile Muhlis Tuzlacı bu konuda Türkiye’de emek veren ilkler arasında yer almış, pek çok asistan yetiştirmiştir. Whole Body Tomografi cihazının gelmesi ile kendini bu konuda yetiştirdiği gibi, üniversite dışında çalışan pek çok radyologun yetişmesini de sağlamıştır.

Cem’i Demiroğlu Muhlis Tuzlacı ile ilgili şu cümlelere yer vermiştir: “Daha asistanlığında onunla başlayan bir Çarşamba toplantımız vardı. Çarşamba günleri öğleden sonra muayenehanede çalışmazdı. O gün öğle yemeğine giderdik ve yemekte sohbetlerimizde hiç unutmam peçete kağıtları üzerine araştırma tasarıları çizilir ve onun disküsyonu yapılırdı. Kendisini böylesine bilime adanmış bir bilim adamı ve gerçekten nadir bulunan idealist bir insandı.”⁷

Prof. Dr. Bülent Berkarda, Prof. Dr. Tuzlacı’yı 1956 yılında Haseki Tedavi Kliniğinde tanıdığını, onu sevmeyen olmadığını söyleyerek düşüncelerini şöyle ifade etmiştir: “Kliniğe kapıdan girince, hemen sağ tarafta bulunan röntgen laboratuvarının herkesin uğramaya can attığı, sevimli ve akademik bir köşe olmuştu. Muhlis Bey orada yalnız radyoloji sorunları çözmez; kişisel sorunlara da yardımcı olurdu.”

“Muhlis Bey tanıdığım en iyi radyodiyagnostik uzmanı idi. Buna Avrupa ve Amerika’da tanıdığım radyologlar da dahildir. Radyolojik görüntülerin arkasında gizlenen kliniko-patolojik tabloları açıklamakta dahiyane bir ustalık gösterirdi.”⁸

Muhlis Tuzlacı büyük değer verdiği tıbbi çalışmalarını hem hastanedensonra hem de haftasonları evinde gece geç saatlere kadar sürdürürdü. Asistan, başasistan ve başka kürsülerin elemanları tezleri için bu çalışmalara katılmıştır. Hocanın bu çalışma temposundan pek haberdar olmayan yeni asistanlardan biri sabaha kadar devam eden çalışmadan bunalmış ve o sırada ötmeye başlayan horozdan medet umarak “Hocam, artık horoz da ötmeye başladı. İzin verirseniz biz de eve gidip yatalım” demiş. Ancak asistan beklediği

yanıtı alamamıştır: “Oğlum horozun ötmesi bir kalk borusudur. Günün başladığını gösterir, yatma zamanı değil şimdi çalışma zamanı. Daha yeni başladık!”.

Muhlis Tuzlacı hem doçentlik döneminde, hem profesörlük döneminde Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde yönetim kurullarının hiçbirinde görev almamıştır. Bu konuda oğlu Uğur Tuzlacı, Prof. Dr. Muhlis Tuzlacı’nın görüşlerini şöyle ifade etmiştir: “Acaba alamayacağından mı veya bunu beceremeyeceğinden mi? Bunların hiçbirinin doğru olduğunu sanmıyorum. Çünkü o dönemlerde seçim ve seçimleri izleyen çeşitli uygulamalara kadar tüm sorunlar evimizde hep tartışılırdı; onların sonuçları, nasıl çözülecekleri günlük konulardan biri haline gelmişti. Ancak babam hiçbir zaman görünürde önemli bir idari göreve gelmemişti. Bunu zaman zaman konuştuğumuzda ana neden böyle bir göreve gelmek onunla uğraşarak çalışmak ve hakkını vermek, zaman harcamak demektir. Bu da radyolojiden uzaklaşmaya, radyolojide yapılacak incelemelerin, çalışmaların azalmasına, yeteri kadar radyolojiyle ilgilenilmemesine neden olacaktı. Bir anlamda bu tür uygulama radyolojiyi ve kürsüyü ihmal etmek demektir.”²

KAYNAKLAR

1. Dr. Kemal Demir’in 40. Yıl Toplantımızda “Türk Sağlık Hizmetlerinin 40 Yılı” Konulu Paneli Açış Konuşması, Yeni Sağlık Yolu, 1988; 27: 38-40.
2. Uğur Tuzlacı Arşivi.
3. İstanbul Üniversitesi Arşivi.
4. Altuğ A.- Akgün B. Radyoloji Anabilim Dalı-Kuruluşundan Günümüze Cerrahpaşa Tıp Fakültesi 1827-1967-2007. (Ed: N.Sarı-Z. Özaydın-B. Akgün). Türkiye İş Bankası, İstanbul. 2009; 469-473.
5. Altıntaş A. Hastaneden Fakülteye, Cerrahpaşa 44. Yıl Anısına. Maestro Yayınları, İstanbul. 2011.
6. Tuzlacı M. “Prof.Dr. Muhlis Tuzlacı’nın Kemik Radyolojisi Adlı Eserinin Önsözü”, Yeni Sağlık Yolu. 1988; 27: 5-6.
7. Demiroğlu C. “Hepimizin Sevdiği Bir Muhlis Tuzlacı Arkadaşımız Vardı”, Yeni Sağlık Yolu. 1988; 27: 7-11.
8. Berkarda B. “Muhterem Dinleyenlerim”, Yeni Sağlık Yolu. 1988; 27: 20-21.